Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

Steve Vukile Tshwete Onderwys Kompleks • Sone 6 Zwelitsha 5608 • Privaatsak X0032 • Bhisho 5605
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

HOOFDIREKTORAAT – KURRIKULUM BESTUUR

GRAAD 12 LEERDER ONDERSTEUNINGSPROGRAM

HERSIENING EN REMEDIËRENDE ONDERRIG INSTRUMENT: ANTWOORDE

VAK: AFRIKAANS HUISTAAL – DERDE VRAESTEL

Junie 2009

Hierdie dokument bestaan uit 8 bladsye en rubriek.

Streng gesproke nie vir toets/eksamen doeleindes nie.

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

Afdeling A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer.

AFDELING A: KREATIEWE TEKSTE (OPSTEL)

1.1 ARGUMENTERENDE OPSTEL

- Dit gaan oor iets waaroor standpunt ingeneem word.
- Slegs een kant van die argument moet beredeneer word.
- Daar moet redes/stawings verskaf word vir die standpunt.
- Die inhoud moet oortuig en logies en helder uiteengesit word.
- ʼn Gevolgtrekking word bereik aan die einde.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

1.2 VERHALENDE OPSTEL

- **Aspekte waarna gekyk gaan word:**
- Oortuig die vertelling/is dit interessant, boeiend en besonders en gepas?
- Is daar ʼn logiese ontwikkeling van die storie?
- Oortuig die karakters en is die agtergrond geslaagd?
- Is die storie opreg en met entoesiasme vertel?
- Is daar ʼn treffende inleiding en verrassende slot.?
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

1.3 BESKRYWENDE OPSTEL

- Van die kandidaat word verwag om ʼn beskrywing te gee van ʼn insident wat hom/haar noop tot so ʼn uitroep van verontwaardiging.
- Plekke en gebeure moet presies beskryf word.
- Die kandidaat se beskrywing behoort getrou, oorspronklik en interessant te wees.
- Volwasse insig eerder as die blote beskrywing van oppervlakkige dinge gaan swaarder opweeg.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

1.4 BESPIEGELENDE OPSTEL

- In die tipe opstel oorweeg/deurdink die skrywer 'n idee en gee sy/haar emosionele reaksie en gevoelens weer.
- Berus op sterk verbeeldingskrag, oorspronklikheid, digterlikheid en sterk beeldende vermoëns.
- Bespiegelende opstelle is sterk subjektief.
- 'n Groot gedeelte van die opstel mag beskrywend wees.
- Die beskrywing moet lewendig wees en is daarop gemik om herinneringe of gevoelens van die skrywer te laat herleef.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

1.5 STROKIE: PRIKKEL

- Die prikkel kan hulle tot verskillende vertolkings verleen.
- Dit kan verhalend/beskrywend/beredenerend/feitelik wees.
- Feitelike Opstel: Feite word akkuraat weergegee; die leser word gelei tot insig en kennis.
- Betogende Opstel: 'n Gebalanseerde, objektiewe standpunt word ingeneem.
- Bespiegelende Opstel: Die probleem, situasie word bepeins, oordink en 'n eie mening word gegee.

1.6 VISUELE PRIKKELS

- Die visuele prikkels kan hulle tot verskillende vertolkings verleen.
- Daar mag slegs oor EEN van die prikkels geskryf word.
- Dit kan verhalend/beskrywend/beredenerend/feitelik wees.
- Feitelike Opstel: Feite word akkuraat weergegee; die leser word gelei tot insig en kennis.
- Betogende Opstel: 'n Gebalanseerde, objektiewe standpunt word ingeneem.
- Bespiegelende Opstel: Die probleem, situasie word bepeins, oordink en 'n eie mening word gegee.

BEREDENERENDE OPSTEL

- Dit gaan oor iets waaroor standpunt ingeneem word.
- Beide kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud moet oortuig en ontwikkel logies en helder.
- 'n Gevolgtrekking word bereik.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKSTE

Afdeling B word volgens die rubriek uit 30 geassesseer.

VRAAG 2

2.1 BRIEF AAN DIE PERS

- Aanvaar verskillende vorme: adres, datum, geadresseerde in blokformaat of slegs aan linkerkant of aan weerskante.
- Toonaard, styl en register moet gepas wees.
- Alreeds in paragraaf een word die saak kernagtig en saaklik gestel.
- Argumente en bewyse moet logies en oortuigend uiteengesit wees.
- Daar moet 'n duidelike verband tussen die briefinhoud en die spotprent wees.
- Die stellings moet gemotiveer word.
- Die skrywer moet probeer om so objektief as moontlik te redeneer, alhoewel hy/sy persoonlike standpunt inneem.

2.2 VRIENDSKAPLIKE BRIEF

- Gepaste vorm
- Toonaard, register en styl moet gepas wees.
- Inhoud: oorspronklik, kreatief en oortuigend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

2.3 ARTIKEL

- Die inhoud berus eerder op u eie ervaring wat egter redelik aanvaarbaar moet wees.
- Inhoud moet interessant en gepas wees.
- Taalgebruik moet formeel wees.
- Inleiding en gevolgtrekking belangrik.

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C: KORTER TRANSAKSIONELE TEKSTE

Afdeling C word volgens die rubriek uit 20 geassesseer.

VRAAG 3

3.1 ADVERTENSIE

ALGEMENE FEITE OMTRENT ANDER ADVERTENSIES

- Die feite moet interessant en duidelik wees.
- Sinne moet kort en duidelik wees.
- Die indruk of betekenis moet duidelik wees: gebruik beeldspraak en metafore om die beeld skerp en lewendig te maak
- Die taal en styl moet op die leser gemik wees: bv. tegnies wanneer ingewikkelde tegnologiese dienste/produkte geadverteer word; intiem en warm wanneer persoonlike produkte geadverteer word, ens.
    - ❖ Die woordkeuse moet interessant en doeltreffend wees: gebruik presiese werkwoorde, kleurvolle en oorspronklike byvoeglike naamwoorde, die teenwoordige tyd en die tweede persoon soveel moontlik.
    - ❖ Beklemtoon sekere feite en woorde deur uiteensetting.
    - ❖ Gebruik alliterasie, assonansie, rym, ritme en kontras vir effek.

3.2 DAGBOEKINSKRYWING

- Vorm vloeibaar
- Inhoud goed gestruktureerd en goeie taalgebruik
- Toonaard, register en styl moet gepas wees
- Die volgende is ook belangrik:
    - ❖ Die datum van die besondere dag
    - ❖ Skryf oor 'n spesifieke gebeurtenis op die dag.
    - ❖ Die belewing kan humoristies/katastrofies/traumaties wees.

3.3 WENKE VIR BETEKENISVOLLE VERHOUDING

- Ten minste drie of meer wenke moet genoem word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik moet aandag geniet.
- Dit kan kreatief aangebied word.
- Volsinne word gebruik; geen telegramstyl nie.
- Die skryfstuk kan puntsgewys, diagrammaties of in paragraafvorm aangebied word.

AFDELING A: OPSTEL
HUISTAAL

50 PUNTE	KODE 7 Uitmuntend 80–100%	KODE 6 Verdienstelik 70–79%	KODE 5 Beduidend 60–69%	KODE 4 Voldoende 50–59%	KODE 3 Matige 40–49%	KODE 2 Basies 30–39%	KODE 1 Ontoereikend 0–29%
INHOUD EN BEPLANNING 30 PUNTE	**24–30** -Inhoud uitstaande, hoogs oorspronklik. -Idees stem jou tot nadenke uitdagend, volwasse. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n foutlose aanbieding.	**21–23** -Inhoud verdienstelik, oorspronklik. -Idees verbeeldingryk en interessant. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n vernuftige aanbieding.	**18–20** -Inhoud goed, redelik koherent. -Idees interessant en oortuigend. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n goeie aanbieding.	**15–17** -Inhoud geskik, voldoende koherent. -Idees interessant, oorspronklikheid voldoende. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n bevredigend aanbieding.	**12–14** -Inhoud middelmatig, gewoon. Gapings in koherensie. -Idees meestal toepaslik. Oorspronklikheid beperk. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n redelike en samehangende aanbieding.	**9–11** -Inhoud nie altyd duidelik, Koherensie ontbreek. -Beperkte idees, herhaal dikwels. -Onvoldoende vir huistaalvlak t.s.v. Aanbieding nie goed nie.	**0–8** -Inhoud grootliks irrelevant. Geen koherensie. -Idees vervelig, herhalend. -Onvoldoende beplanning en/of eerste poging. Aanbieding swak.
TAAL, STYL EN REDIGERING 15 PUNTE	**12–15** -Krities bewus van taalimpak. -Taal, punktuasie effektief gebruik. -Gebruik hoogs gepaste, figuurlike taal. -Woordkeuse uitsonderlik en volwasse. -Styl, toon, register hoogs geskik vir onderwerp. -Feitlik foutloos na proeflees en redigering.	**10½–11½** -Krities bewus van taalimpak. -Taal, punktuasie korrek; Gebruik knap figuurlike taal. -Woordkeuse varieer en is kreatief. -Styl, toon, register geskik vir onderwerp. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering.	**9–10** -Krities bewustheid van taal duidelik. -Taal, punktuasie meestal korrek -Woordkeuse geskik vir teks.. -Styl, toon, register geskik vir teks. -Meestal foutvry na proeflees en redigering.	**7½–8½** -Enkele aanduidings van kritiese taalbewustheid. -Taal eenvoudig, punktuasie voldoende. -Woordkeuse voldoende. -Styl, toon, register oor die algemeen in ooreenstemming met teksvereistes. -Steeds foute na proeflees en redigering.	**6–7** -Beperkte aanduidings van kritiese bewustheid. -Taal middelmatig, punktuasie dikwels verkeerd gebruik. -Woordkeuse beperk. -Styl, toon, register toon gebrek aan samehang. -Baie foute na proeflees en redigering.	**4½–5½** -Geen kritiese taalbewustheid. -Gebrekkige taal en punktuasie. -Woordkeuse beperk. -Styl, toon, register nie geskik. -Besaai met foute na proeflees en redigering.	**0–4** -Geen kritiese taalbewustheid. -Ernstige gebrek aan taal en punktuasie. -Woordkeuse nie geskik. -Styl, toon, register gebrekkig in alle opsigte. -Besaai met foute en verwar leser na proeflees en redigering.
STRUKTUUR 5 PUNTE	**4–5** -Koherente ontwikkeling van onderwerp. Skerp, uitsonderlike detail. -Sinne en paragrawe briljant saamgestel. -Lengte in ooreenstemming met vereistes van opstel.	**3½** -Logiese ontwikkeling van besonderhede. Koherent. -Sinne, paragrawe logies, gevarieerd. -Lengte korrek.	**3** -Ontwikkeling van verskeie relevante besonderhede. -Sinne, paragrawe goed saamgestel. -Lengte korrek.	**2½** -Net enkele noodsaaklike idees gegee, besonderhede ontwikkel tog. -Sinne, paragrawe mag foute bevat, maar opstel maak nog sin. -Lengte is amper korrek.	**2** -Net enkele noodsaaklike idees kan duidelik onderskei word. -Sinne, paragrawe bevat foute, maar opstel maak nog sin.. -Lengte – te lank/kort.	**1½** -Dwaal soms van die onderwerp af, algemene gedagtegang kan gevolg word.-Sinne, paragrawe basies saamgestel. -Lengte – te lank/kort.	**0–1** -Dwaal van onderwerp af. -Sinne, paragrawe verwarrend en onkonsekwent. -Lengte – ver te lank/kort.

Ready for proofreading 20/04/2009

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKSTE HUISTAAL

30 PUNTE	KODE 7 Uitmuntend 80−100%	KODE 6 Verdienstelik 70−79%	KODE 5 Beduidend 60−69%	KODE 4 Voldoende 50−59%	KODE 3 Matig 40−49%	KODE 2 Basies 30−39%	KODE 1 Ontoereikend 0−29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT 18 PUNTE	**14½−18** -Uitgebreide, gespesialiseerde kennis van vereistes van teks. -Gedissiplineerde skryfwerk-behou fokus, geen afwykings. -Inhoud en idees algeheel koherent en hoogs uitgebreid, alle details onder-steun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot feitlike foutlose, gepaste aanbieding. -Formaat hoogs geskik/uitmuntend.	**13−14** -Baie goeie kennis van formaat van teks. -Gedissiplineerde skryfwerk-behou fokus, geen afwykings. -Inhoud en idees algeheel koherent en uitgebreid, alle details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot baie goeie saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks baie goed toegepas/ verdienstelik.	**11−12½** -Redelike kennis van vereistes van teks. -Skryfwerk behou fokus, geringe afwykings. -Inhoud en idees meestal koherent en uitgebreid, meeste details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goed saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks toegepas/ beduidend.	**9−10½** -Voldoende kennis van vereistes van teks. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, maar dit belemmer nie algehele betekenis. -Inhoud en idees voldoende koherent, sommige details ondersteun onder-werp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot bevredigende, gepaste aanbieding. -Vereistes van formaat voldoende toegepas.	**7½−8½** -Matige kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek vaag. -Idees en inhoud matig koherent, sommige details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot matige, gepaste en koherente aanbieding. -Het matige idee van formaat van teks – sommige kritiese, nalatige foute.	**5½−7** -Elementêre kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. -Inhoud en idees nie altyd koherent, baie min details onder-steun onderwerp. -Onvoldoende vir Huistaalvlak t.s.v. beplanning en/of eerste poging, swak aanbieding. -Het vae idee van formaat van teks – kritiese, nalatige foute/ elementêr.	**0−5** -Geen kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. -Inhoud en idees nie koherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Beplanning en/of eerste poging onvoldoende. Swak aanbieding. -Formaat van teks nie toegepas/ontoe-reikend.
TAAL, STYL EN REDIGERING 12 PUNTE	**10−12** -Grammatikaal akkuraat en briljant saamgestel. -Woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Styl, toon, register hoogs geskik. -Feitlik foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	**8½−9½** -Baie goed saamgestel en akkuraat. -Woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) - Geskikte styl, toon, register vir vereistes van teks. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	**7½−8** -Goed saamgestel en lees maklik. -Woordeskat geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register meestal geskik. -Meestal foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	**6−7** -Samestelling voldoende, foute belemmer nie vloei van teks. -Woordeskat voldoende vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register redelik geskik. -'n Paar foute na proeflees en redigering. -Lengte amper korrek.	**5−5½** -Samestelling basies. Verskeie foute. -Woordeskat beperk en nie baie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register pas nie altyd by onderwerp nie. -Verskeie foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	**4−4½** -Swak saamgestel en moeilik om te volg. -Woordeskat benodig remediëring en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register nie geskik. -Besaai met foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	**0−3½** -Swak saamgestel en baie moeilik om te volg. - Woordeskat benodig ernstige remediëring en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud -Styl, toon en register kom nie met onderwerp ooreen. -Besaai met foute en verwar leser na proeflees. -Lengte – ver te lank/kort.

AFDELING C: KORTER TRANSAKSIONELE TEKS HUISTAAL

20 PUNTE	KODE 7 Uitmuntend 80−100%	KODE 6 Verdienstelik 70−79%	KODE 5 Beduidend 60−69%	KODE 4 Voldoende 50−59%	KODE 3 Matig 40−49%	KODE 2 Basies 30−39%	KODE 1 Ontoereikend 0−29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT 12 PUNTE	**10−12** -Uitgebreide, gespesialiseerde kennis van vereistes van teks -Toon grondige bewustheid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryf gedissipli-neerd –behou fokus, geen afwykings van formaat. -Inhoud en idees algeheel koherent en hoogs uitgebreid, alle details onder-steun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot feitlike foutlose, gepaste aanbieding. -Formaat hoogs geskik/uitmuntend.	**8½−9½** -Baie goeie kennis van formaat van teks. -Toon breë bewust-heid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryf gedissipli-neerd –behou fokus, geen afwykings van formaat. - Inhoud en idees koherent en baie goed uitgebreid, alle details onder-steun onderwerp -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goed saamgestelde, gepaste aanbieding. - Nodige reëls vir formaat van teks baie goed toegepas/ verdienstelik.	**7½−8** -Redelike kennis van vereistes van teks. -Toon 'n algemene bewustheid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryfwerk behou fokus, min afwykings van formaat. -Inhoud en idees koherent en uitgebreid, meeste details onder-steun onderwerp -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goeie, gepaste aanbieding. - Nodige reëls vir formaat van teks toegepas/ verdienstelik.	**6−7** -Voldoende kennis van vereistes van teks. -Toon enkele tekens van bewustheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af, maar dit belemmer nie algehele betekenis -Inhoud en idees voldoende koherent, sommige details ondersteun onder-werp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot bevredigende, gepaste aanbieding -Vereistes van formaat voldoende toegepas	**5−5½** - Matige kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Toon beperkte tekens van bewust-heid van wyer konteks in skryfwerk - Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek vaag - Idees en inhoud matig koherent, sommige details ondersteun onderwerp. - Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot matige, gepaste en koherente aanbieding. -Het matige idee van formaat van teks – sommige kritiese, nalatige foute.	**4−4½** -Elementêre kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Toon beperkte tekens van bewustheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. - Inhoud en idees nie altyd koherent, baie min details onder-steun onderwerp. -Onvoldoende vir Huistaalvlak t.s.v. beplanning en/of eerste poging, swak aanbieding. - Het vae idee van formaat van teks – kritiese, nalatige foute/ elementêr.	**0−3½** -Geen kennis van vereistes van teks. -Toon geen tekens van bewustheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. - Inhoud en idees nie koherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Beplanning en/of eerste poging onvoldoende. Swak aanbieding. -Formaat van teks nie toegepas/ontoe-reikend.
TAAL, STYL EN REDIGERING 8 PUNTE	**6½−8** - Grammatikaal akkuraat en briljant saamgestel. -Woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Styl, toon, register hoogs geskik. -Feitlik foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek	**5½−6** -Baie goed saamgestel en akkuraat. -Woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Geskikte styl, toon, register vir vereistes van teks. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	**5** -Goed saamgestel en lees maklik. -Woordeskat geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register meestal geskik. -Meestal foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	**4−4½** -Samestelling voldoende, foute belemmer nie vloei van teks. -Woordeskat voldoende vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register redelik geskik. -'n Paar foute na proeflees en redigering. -Lengte amper korrek.	**3½** -Samestelling basies. Verskeie foute. -Woordeskat beperk en nie baie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register pas nie altyd by onderwerp nie. -Verskeie foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	**2½−3** -Swak saamgestel en moeilik om te volg. -Woordeskat benodig remediëring en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register nie geskik. -Besaai met foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	**0−2** -Swak saamgestel en baie moeilik om te volg. - Woordeskat benodig ernstige remediëring en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud -Styl, toon en register kom nie met onderwerp ooreen. -Besaai met foute en verwar leser na proeflees. -Lengte – ver te lank/kort.